

"OSTEND WAS NEAR REDUCED TOT A HEAP OF RUBBISH NOT FOR THE LAST TIME
IN ITS HISTORY ... " (WINSTON CHURCHILL)

Deze veelbetekende, historische woorden die Churchill ooit eens over onze stad geschreven heeft, laten niet onmiddellijk vermoeden dat achter de Engelse Staatsman ook een groot historicus schuil ging. Zelfs niet dat achter deze uitspraak een episode uit Oostendes geschiedenis stak die m.i. steeds weinig aandacht heeft gekregen van onze plaatselijke historici : het beleg van 1706.

Wij hebben "klassieke toppers" die het in navorsingswerk nog steeds doen : het grote Beleg (1601 - 1604) de Oostende Compagnie, de Belle Epoque ..., maar een naam als Marlborough of De la Motte kom je minder tegen. Churchill heeft er twee werken over geschreven "Marlborough, his life and times" en besteedt uitvoerig aandacht aan onze stad, gebeurtenissen en de briefwisseling die het Beleg voorafging (o.a. p133 - 135, 441, 443, 445 - 446, 452 - 453, 660 - 663). Als je daarbij weet dat de hertog van Marlborough, John Churchill heette, kun je vlug gissen naar de motieven van het werk.

De feiten nog even vlug op een rijtje plaatsen is wellicht niet overbodig. In 1700 sterft de Spaanse koning Karel II, zonder rechtstreekse erfgenamen. De twee pretendentes waren Filips van Anjou, kleinzoon van Lodewijk XIV (die hebben we nog meermaals gehoord als het om gebiedsuitbreiding gaat !) en Karel, tweede zoon van de Oostenrijkse keizer. De zonnekoning valt in 1701 met zijn leger onze gewesten binnen (op 6 februari ziet Oostende 600 Fransen binnenmarcheren), maar de legers van de Oostenrijkse keizer o.l.v. Prins Eugeen van Savoije - Willem III van Engeland - o.l.v. Marlborough - en de Staten van Holland verjoegen de Fransen.

In vertaling laat ik Churchill het Beleg vertellen (p.134 c.v.)
"... Overkirk leidde het beleg van Oostende. Admiraal Fairborne blokkeerde de haven met een eskadron gevechtsschepen van de hoofdvloot en kleine vaartuigen van de kustvloot met daarbij de "torpedo" schepen Blast en Salamander. De burgers van Oostende sloten aan bij het Franse garnizoen en gedurende drie dagen werden de stad en versterkingen het doel van hevige bombardementen zowel vanuit het land, als vanuit zee totdat volgens verslagen van tijdgenoten "de stad in een hoopje puin was herschapen". Dit zou niet de laatste keer zijn in haar geschiedenis (!) op de 2^e dag (4 juli 1706) vormde een Nederlands bataljon, voorafgegaan door een stormtroep van 50 Britse grenadiers, een bruggehoofd in de vijandelijke linies en na een krachtige uitval gaf het belegerde Oostende zich over. Het Franse garnizoen, gerandeerd dat het niets zou doen, kwam naar buiten zonder tekenen van eer en de meeste Spanjaarden voegden zich bij de geallieerden. Twee oorlogsschepen van de Bourbons, met respectievelijk 70 en 50 kanonnen en een aantal kleinere boten, samen met vele legereenheden, 90 kanonnen en veel munitie werd buitgemaakt bij het fort. De verliezen van de geallieerden bedroegen 500 man.

Oostende ontnam de vijand een tot dusverre nuttige haven voor hun schepen en kapers. De Oostendse kaper Pol Bestenbustel wist bij het Beleg de Engelsen te ontlopen.

Het gaf Marlborough een basis dicht bij het leger, dan voorheen de Nederlandse rivieren en hij had de hoofdhaven voor de invoer van het Engelse laken naar de heropende markt van Blegië in handen ...".

Tot zover W.Churchill. Als anekdotische aanvulling heb ik even J. Bovens

nageslagen die in zijn 2^e deel van zijn gekende beschrijving vanaf p.5 tot p.15 er ook uitvoerig of ingaat . Hij vertelt van de zwarte zusters die de stad op bevel niet mochten verlaten om zich in te laten met de zieken. Van een trommelaar die, alvorens het beleg begon, de stad vroeg tot tweemaal toe zich over te geven, maar onverrichterzake moest terugkeren. Van de magistratuur die alle burgers aanmaande zich voor 2 maanden te voorzien van graan. Van vrouwen en kinderen die op schepen met have en goed gevlucht waren op het einde van de haven maar als antwoord kregen dat zij als eerste inbrand zouden geschoten worden indien zij zich niet wilde overgeven aan de wettige koning Karel, III. Of van de kap van de stadstoren met zijn 8 kunstige uurwijzers die afgebrand was... . De menselijke drama's en het onnoemelijk leed laat zich zo raden. Wat voor ellende, ongeluk en diepmenselijke noden heeft dit vissersdorp vanaf zijn bestaan al niet meegemaakt. Je vraagt je steeds af waarom en hoopt dat Churchill's gevleugelde zin nooit meer bewaarheid wordt.

IVAN VAN HYFTE.

X X X

ARCHITECTEN VAN OOSTENDE-BELLE-EPOQUE - XXVI : Aanvullingen

(door N. HOSTYN.)

Alphonse BALAT

(Gocheneëe, 1818 - Elsene 1895)

Was architect van het Kon. Hof onder Leopold II en deed tal van verwezenlijkingen te Brussel en Laken. Vooral gekend voor het gebouw van het Museum voor Schone Kunsten te Brussel.

Tekende de plannen voor een gedeelte van het Kon. Chalet te Oostende.

Aimé DE DONCQUERS (cf. De Plate 1978/89-99)

Woonde omstreeks 1897 in de Rogierlaan 21 te Oostende (cf. A.STRACKE. Almanach... 1897).

Adolphe DEPAUW

Wat A. DEPAUW concreet allemaal te Oostende heeft gebouwd is me voorlopig nog niet gekend. In elk geval was hij op dinsdag 17 juli 1894 aanwezig in de tentoonstelling van de "Cercle des Beauw-Arts" en onderhield Leopold II zich met hem tijdens diens bezoek aan de tentoonstelling. Ze spraken over zijn aan gang zijnde werken.

(cf. L'Echo d'Ostende, 22 juli 1894)

Antoine DUJARDIN (cf. De Plate, februari 1977)

- tekende de plannen voor een (gesloopte) zeedijkwilla te Middelkerke
- tekende de plannen voor het huis van Dr. Van Wynendaele te Gistel. Dit huis bestaat nog, en is te zien op enkele oude Gistelse prentkaarten.
- Tekende de plannen voor de Velodroom te Oostende (1895-1896), die gelegen was nabij de Hypodroom, niet ver van de Nieuwpoortsesteenweg.

Félix LAUREYS (zie De Plate 78/105-106)

- Tekende de plannen van het Tweede Kursaal, samen met NAERT (1877-78).

Over de constructie van dit Kursaal volgt later eens een meer uitgebreid artikel.

- De storens van het station werden gesloopt in 1956 (zie De Zeewacht, 29/6/1956).

A. MENESSION

Volgens de Duitse architect STUBBEN, die in de 19e eeuw een artikel schreef over de Oostendse architectuur, heeft deze architect, na Antoine DUJARDIN, de meeste Zeedijkvill's op zijn naam staan.